

POROČILO o delu temeljnega sodišča v Ljubljani — enota v Ljubljani za leto 1981 — izvleček

I.

Osnovna značilnost, ki se kaže pri delu temeljnega sodišča v Ljubljani, enote v Ljubljani, je v primerjavi z letom 1980 ponovno povečanje pripada zadev. V letu 1980 je znašal pripad zadev 97.795, v letu 1981 pa 106.664, to je za 9% več kot v preteklem letu. Kljub temu, da je bilo rešenih 102.018 zadev ali 7,55% več kot v preteklem letu, je število nerešenih zadev ob koncu leta naraslo na 30.308 zadev. V navedenem številu ni zajetih 14.000 predlogov za izdajo plačilnih nalogov, ki so prispeli na sodišče v zadnjih dneh decembra 1981 in katere sodišče še ni evidentiralo zaradi pomanjkanja administrativnega kadra. Povečal se je pripad mladinsko kazenskih, pravnih, PI zadev, zapuščinskih, izvršilnih in zemljiško-knjižnih zadev. Pripad drugih zadev se ni bistveno povečal. Glede na večji pripad zadev je število sodnikov na enoti v Ljubljani premajhno, vendar v letu 1981 nismo vztrajali pri predlogu za povečano sistemizacijo zaradi prostorskih težav in pomanjkanja administrativnega kadra. Pomanjkanje sodniškega kadra smo skušali omiliti z dodelitvijo sodnikov zunanjih enot na enoto v Ljubljani, kar pa stanja na ljubljanski enoti ni bistveno izboljšalo.

Prostorske in kadrovske težave, ki jih je imela enota v Ljubljani v letu 1980 so se v letu 1981 še povečale. Pridružile pa so se jim še finančne težave. Preselitev mestnega javnega pravobranilstva, planirana za leto 1979, še vedno ni izvršena in tudi za preselitev Javnega pravobranilstva SRS ni nobenih izglede. Enota v Ljubljani še vedno nima zadovoljivih osnovnih pogojev za delo, predvsem manjka prostorov za sodnike, strojepiske, strokovne sodelavce in pripravnike in tudi prostori za pisarne niso zadovoljivi. Še večje težave pa predstavlja pomanjkanje administrativnega kadra. Zaradi omejitev pri zaposlovanju, kot tudi finančnih omejitev, enota v Ljubljani še vedno nima ob reorganizaciji od leta 1979 določenega števila potrebnih administrativnih delavcev. Razen tega je pri administrativnih delavcih od 10—15% izpad zaradi bolezenskih in porodniških dopustov. Sistemizacijo delno rešujemo z zaposlovanjem delavcev za določen čas. Zaradi majhnega odziva na objave prostih delovnih mest, nimamo nobene možnosti selekcije. Delavci, ki jih dobivamo, so začetniki, ki po kvaliteti in kvantiteti ne zadovoljujejo. Zato smo v letu 1981 vložili veliko truda v sistematično strokovno izpopolnjevanje strojepisk.

Občinske skupščine so sporazum o višini sredstev za pokrivanje finančnega načrta temeljnega sodišča v Ljubljani za leto 1981 le delno upoštevale. Dosegli smo le 98% realizacijo ob dogovorjenem indeksu 121 na porabo v letu 1980. Prav tako niso bila zagotovljena sredstva po posebnem dogovoru ljubljanskih občin za plačilo nadur za izdajo plačilnih nalogov s stanovanjskega področja, razen od občine Ljubljana-Center. Ob koncu leta 1981 se je celo zgodilo, da sta dve ljubljanski občini svoje, sicer tekoče poravnave obveznosti do temeljnega sodišča v Ljubljani zmanjšali za 2%. Materialni stroški so rasli nad dinamiko zagotovljenih sredstev, tako da smo morali del terjatev (iz naslova izvedenih) prenesti med obveznosti za leto 1982. Ker so izčrpane tudi vse rezerve materiala, bo tako stanje pri sedanjih dinamični cen nujno v kratkem privedlo do pomanjkanja sredstev za tekoče poslovanje.

Poudarek na podružljanju sodne funkcije z jačanjem elementa sodnikov-porotnikov pri sojenju je bil pri delu naše enote viden. Do posebnih težav s porotniki ni prišlo, njihova aktivnost je bila zadovoljiva.

Delo v poravnalnih svetih, kolikor ga spremljamo po zadevah, ki jim jih pošiljamo v obravnavanje, ni zadosti učinkovito, saj po opravljenem postopku pred poravnalnimi sveti v zadevah iz sodne pristojnosti skoraj ni poravnanih, postopek pred poravnalnimi sveti pa je sorazmerno dolg.

Na vseh kazenskih oddelkih so se prioriteto reševale priporne zadeve, gospodarski in politični kriminal, ter starejše zadeve. Pripad je bil sicer v upadanju, razen na mladinsko kazenskem oddelku, opaziti pa je povečano število obsežnih družbeno pomembnejših zadev, na katerih so sodniki delali mesec, dva ali celo več. Na prvem mestu so kazniva dejanja poneverbe, do katerih prihaja zaradi slabe finančne in materialne kontrole dela v skladiščih, trgovinah in tudi kontrole delavcev, ki jim je zaupano samostojno razpolaganje, uporaba ali hramba družbene premoženja. V več primerih je bil storilec teh kaznivih dejanj že prej izrečen varnostni ukrep prepovedi opravljanja del, kjer bi razpolagali z družbenim premoženjem, kljub temu pa so jih organizacije združenega dela razporedile na taka dela in organizacije. Do tega prihaja zato, ker s predpisi ni določeno, da je za opravljanje takih del in nalog potrebno predložiti potrdilo o nekaznovanju, organizacije združenega dela pa same tega ne zahtevajo. Povečan je tudi porast kaznivih dejanj izdaje nekritičnih čerkov, za kar je prav tako delni razlog v slabi kontroli in nepravčasnem obveščanju imetnikov tekočih računov o stanju na računih. Medtem ko so bila kazniva dejanja nezakonite vselitve v občutnem upadanju, pri čemer je prav gotovo pripomoglo hitro ukrepanje pristojnih organov in tudi zaostrena kaznovalna politika.

Od pripada mladinsko kazenskih zadev odpade na ljubljanske občine 58%. Mladoletniki izvršujejo največ kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje, predvsem na škodo zasebnega premoženja. V letu 1981 je odpadlo na taka kazniva dejanja kar 80% vseh kaznivih dejanj. Porast je opaziti tudi pri kaznivih dejanjih v zvezi s prometom. Zaradi odmevnosti nekaterih težjih kaznivih dejanj zoper življenje in telo, ki so jih storili mladoletniki na območju Ljubljane, je prišlo do vtisa o porastu agresivnosti med mladimi. Statistično gledano število takih zadev ni bistveno drugačno od števila podobnih primerov v preteklih letih.

Sorazmerno z velikim številom vložnih tožb za izdajo plačilnih nalogov se je občutno povečal tudi pripad pravnih zadev. Do povečanega pripada prihaja tudi zaradi v pogodbah dogovorjene krajevne pristojnosti sodišča v Ljubljani, čeprav so toženci s stalnim bivališčem izven Ljubljane. Enota v Ljubljani fizično ni več sposobna ažurno registrirati celotnega pripada zadev, da o neemožnosti tekočega reševanja sploh ne govorimo. Tožb samoupravnih stanovanjskih skupnosti zoper etažne lastnike zaradi plačila stroškov upravljanja in funkcionalnih stroškov smo v letu 1981 vpisali 3100, tožb za izdajo plačilnih nalogov 35.820, nevpisanih pa je še ca. 14.000 zadev. Namesto da bi samoupravne stanovanjske skupnosti same poskušale izterjati stroške upravljanja in funkcionalne stroške, vlagajo tožbe tako rekoč zoper vse etažne lastnike ter s tem prekomerno obremenjujejo sodišče. Tudi na tem oddelku rešujemo prvenstvo nujne zadeve, t.j. ugotavljanje očetovstva, razveze zakonske zveze, preživninske zadeve in druge po zakonu nujne zadeve.

Pripad nepravdnih zadev se ni povečal, pripad zapuščinskih zadev pa za 177 zadev. Prednostno se rešujejo zadeve za določitev odškodnine in druge po zakonu nujne zadeve. Pri zapuščinskih zadevah bi želeli opozoriti na netočnost in nedodelanost odlokov občin o določitvi zaščitenih kmetij, kar povzroča težave pri delu sodišča. Kmetijske zemljiške skupnosti napake popravljajo z dopisi, kar ni možno. Potrebno bi bilo, da se ti odloki uskladijo z dejanskim stanjem in izpopolnijo.

Pripad gospodarskih zadev je skoraj enak kot v preteklem letu. Na ljubljanske občine je po obsegu odpadlo 91% gospodarskih sporov in 82% gospodarskih prestopkov ter vse stečajne zadeve. Prednostno so se reševali gospodarski prestopki, ki so povezani s stabilizacijskimi ukrepi. Sem spadajo predvsem gospodarski prestopki s področja družbene kontrole cen, nelojalne konkurence in zavarovanja plačil. Pripad teh zadev v letu 1981 ni bil večji kot prejšnja leta, čeprav smo povečanje pričakovali glede na stabilizacijske ukrepe. Ker je bilo evidentno, da večje število organizacij združenega dela, zlasti enovitih ni uskladijo svoje organiziranosti z določbami zakona o združenem delu, smo v letu 1981 pregledali ca. 1.000 registrskih vložkov organizacij združenega dela, skupaj z zbirko listin. Ugotovili smo, da 420 organizacij združenega dela ni uskladijo vpisa z določbami zakona o združenem delu, ter ni predložilo v zbirko listin novih samoupravnih

aktov, čeprav je rok za to pretekel že 31. 12. 1978. Pozvali smo jih na vložitev priglasičev in predložitev aktov v določenem roku z opozorilom, da bomo sicer obvestili družbenega pravobranilca samoupravljanja. V letu 1981 so pripadle 3 likvidacije in 3 stečajne zadeve. Za vse tri zadeve velja, da je bilo poslovanje nepravilno in da je prišlo do stečaja zaradi subjektivne krivde vodilnih delavcev. Niti notranja, niti zunanja kontrola nimata nobenega učinka. Notranje kontrole največkrat ni, zunanja kontrola pa se opira na nepravilnosti v knjigovodstvu.

Vodja enote
Marija Domjan

Stališča in sklepi izvršnega sveta k poročilu temeljnega sodišča v Ljubljani za leto 1981:

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana-Šiška je na svoji 5. seji dne 24. 5. 1982 obravnaval poročilo o delu temeljnega sodišča v Ljubljani za leto 1981 ter sprejel naslednja stališča in sklepe:

1. Izvršni svet sprejema poročilo o delu temeljnega sodišča v Ljubljani za leto 1981.

2. Izvršni svet ugotavlja, da je bilo delo temeljnega sodišča v Ljubljani kljub kadrovskim, prostorskim in finančnim težavam uspešno, čeprav se je povečal priпад zaved v primerjavi z letom 1980 za 9%.

3. Izvršni svet poziva organizacije združenega dela in druge upravljalce družbenega premoženja, da povečajo notranjo kontrolo svojega finančnega in materialnega poslovanja ter pri sprejemanju novih delavcev za opravljanje del in nalog razpolaganja z družbenimi sredstvi zahtevajo od kandidatov potrdila o nekaznovanju.

4. Poslovne banke, ki vodijo tekoče račune občanov, naj povečajo kontrolo in zagotovijo pravočasno obveščanje imetnikov tekočih računov o stanju na tekočih računih ter na ta način vplivajo na zmanjšanje kaznivih dejanj izdajanja nekritih čekov.

5. Občinska samoupravna stanovajska skupnost naj v največji možni meri zagotovi povračilo stroškov upravljanja in funkcionalnih stroškov s strani etažnih lastnikov rednim putem in z izterjavo ter na ta način razbremeni sodišče za opravljanje njegovih temeljnih nalog.

6. Sekretariat za občno upravo naj v sodelovanju s Komitejem za družbeno planiranje in gospodarstvo in Komitejem za družbene dejavnosti posveča posebno pozornost uskladitvi organiziranosti organizacij združenega dela z določbami zakona o združenem delu in njihovem vpisu v sodni register.

7. Postopke za izvolitev novih sodnikov je potrebno pospešiti pri vseh, ki v njih sodelujejo, tako da bo lahko skupščina občine dokončala celoten postopek izvolitve v najkrajših možnih rokih.

8. Poravnalne svete v krajevnih skupnostih je potrebno kadrovsko okrepiti z družbenopolitično uspešnimi in kraju priznanimi družbenimi delavci ter na ta način prispevati še k večjemu uveljavljanju poravnalnih svetov v celotnem sistemu sodstva.

9. Na podlagi konkretnih pripomb temeljnega sodišča v Ljubljani je nujno preveriti ustreznost že sprejetega odloka o zaščitenih kmetijah v občini ter po potrebi pripraviti predlog njegovih sprememb in dopolnitev za obravnavo in sprejem v skupščini občine.

10. Izvršni svet podpira nujnost rešitve prostorske problematike temeljnega sodišča v Ljubljani in s tem izpolnjevanje sklepov, sprejetih ob ustavni preobrazbi pravosodnih organov.

11. Izvršni svet poziva vse izvršne svete občin Ljubljanske regije, da redno in pravočasno izpolnjujejo dogovorjene obveznosti za financiranje dela temeljnega sodišča v Ljubljani.

12. Poročilo temeljnega sodišča v Ljubljani za leto 1981 s stališči in sklepi izvršnega sveta se posreduje v obravnavo in sprejem skupščini občine na junijskem zasedanju.

Izvršni svet

SODIŠČE ZDRUŽENEGA DELA
LJUBLJANA

POROČILO o delovanju sodišča združenega dela v Ljubljani pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letu 1981 — izvleček

Sodišče združenega dela v Ljubljani se je kot nova ustavna institucija v našem sodnem sistemu v preteklem šestletnem obdobju že močno uveljavilo. Deluje za območje 16 občin ljubljanske regije in za revirske občine, na območju katerih je zaposlenih preko 260 tisoč delavcev.

Sodišče je doslej doseglo pomembne rezultate tako pri podružbljanju sodne funkcije kot učinkovitosti dela. Število nepoklicnih sodnikov se je postopno večalo, od prvotnih 63 na 126, sedaj pa ima sodišče že 252 teh sodnikov, prav tako se je povečalo število senatov, sestavljenih iz nepoklicnih sodnikov. Število profesionalnih sodnikov se od leta 1979 — 8 — ni povečalo, in se predvidoma ne bo.

Obseg dela je od ustanovitve sodišča ves čas močno naraščal. Povprečni mesečni priпад zaved je znašal leta 1976 — 61, leta 1979 — 110, leta 1981 pa že 150 zaved. Leta 1981 se priпад novih zaved sicer povečal za nekoliko manj kot v prejšnjih letih (za 5%) in je znašal 1800 zaved, upoštevajoč nerešene zadeve iz leta 1980, pa je sodišče skupaj obravnavalo 2525 (od ustanovitve pa skupaj 8475). Nadaljnja značilnost dela sodišča je, da je vedno večje tudi število novih »težjih« družbenopolitičnih zaved, ki zahtevajo dalj časa za reševanje, večkratno pritegnitev po več izvedencev, izvajanje obsežnejših dokaznih postopkov itd.

Med predlagatelji novih spornih zaved prevladujejo delavci s 1333 predlogi (73%), sledijo družbenopravne osebe (26%), družbeni pravobranilec samoupravljanja je vložil le 7 predlogov, medtem ko družbenopolitične skupnosti oziroma sindikati niso vložili nobenega, čeprav so po zakonu poklicani, da začnejo postopek vselej, kadar gre za varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine. Največ predlogov je bilo z območja petih ljubljanskih občin — 1388 (77%). Iz tabel je razvidna njihova teritorialna razporeditev kot tudi gibanje teh zahtevkov v preteklih letih.

Predlagatelji so v letu 1981 v celoti uspeli le v ca. 31% rešenih zaved, poravnave so bile sklenjene ob sodelovanju sodišča v — 118 spornih zavedah, v vseh ostalih spornih zavedah pa zahtevkom ni bilo ugodeno oziroma le v manjši meri, ali pa so bila prvotna sporna razmerja razrešena sporazumno z izvednosodnimi poravnkami ali na drug način. Tudi v letu 1981 je bilo največ spornih zaved s področja delovnih razmerij in drugih medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu (več kot 90%).

Večja učinkovitost dela sodišča se kaže tudi v številu nerešenih zaved ob koncu leta 1981, ki je znašalo le še — 776 oziroma — 5,17 mesečnega pripada, medtem ko je bilo leta 1979 — 7,3. Kljub nekaterim objektivnim težavam je s povečanimi prizadevanji poklicnega in nepoklicnega kadra uspelo rešiti na — 570 obravnavanih dnevih (izven sedeža 35), leta 1979 jii je bilo le 400 (izven sedeža 20), skupaj 1749 spornih zaved (leta 1979 — 1307). Omenjeno število nerešenih zaved ob koncu leta 1981 verjetno ne bo mogoče več bistveno zmanjšati, možno bo le še do neke mere povečati hitrost reševanja zaved, izdelavo sodnih odločb in s tem še skrajšati trajanje posameznih postopkov. Sodišče se zaveda, da zahteva narava spornih razmerij čimhitrejše reševanje in da je čas trajanja postopkov eden od najvažnejših sestavnih delov učinkovitosti dela. V bodoče bo treba dati večji poudarek še zlasti kvaliteti dela in preventivnemu delovanju sodišča.

Že od vsega začetka je sodišče dalo poseben poudarek zlasti vlogi in odgovornemu delu nepoklicnih sodnikov. Njihov prispevek k doseženim uspehom sodišča je dokaj velik. Tako so v preteklem letu rešili že kar 633 spornih zaved oziroma 36% vseh rešenih zaved (leta 1979 — 517). Prispevek nepoklicnih sodnikov z različnih področij združenega dela bo v prihodnje še večji ter bo vplival na večje podružbljanje sodne funkcije. Hkrati pa nepoklicni sodniki